

Svalbard II

24/7 – 4/8 2006

DOF TRAVEL • Dansk Ornitologisk Forening • Birdlife Denmark

Svalbard II: 24. juli - 4. august 2006

Af Peter Lafrenz & John Speich, DOF-Travel-guider

Forord og dagbog: John Speich

Fugle- og dyreliste: Peter Lafrenz

Geologiafsnit og planteliste: Karin Frykman

Layout og kort: Peter Lyngs

Fotos: Karin Frykman (s. 25), Gitte Lyngs (s. 1 midt, 12 og 16), Peter Lyngs (øvrige; © CHNF/Lyngs 2006)

Udgivet af DOF Travel, Dansk Ornitologisk Forening, Birdlife Denmark.

Forord

Fra den 24. juli til den 4. august afholdt DOF-Travel sin anden Svalbardtur i 2006, et par dage efter at et fyldt skib med DOF'ere var taget af sted. Da vi samarbejdede med Foreningen af Danske Biologer (FaDB) kunne vi atter fylde et skib.

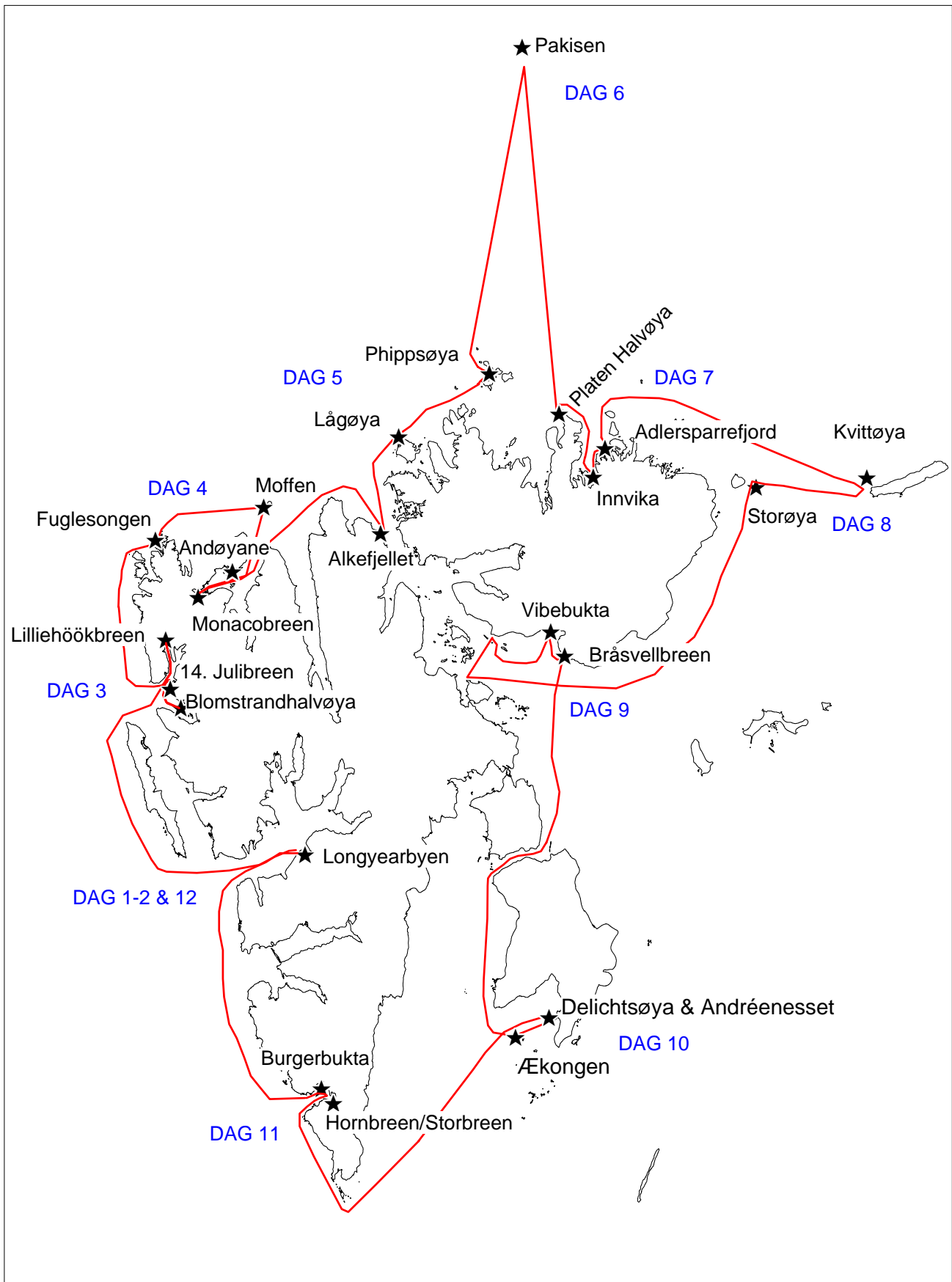
Efter en overnatning på det udmærkede Hotel Spitsbergen og en dags ophold i Longyearbyen og omegn, tilbragte vi ti dage på det gode skib M/S Grigoriy Mikheev (et tidligere russisk ekspeditionsskib, der nu er lejet af det hollandske selskab Oceanwide Expeditions), hvor vi sejlede hele vejen rundt om Svalbard i som regel stille og overskyet vejr. Vi var ret internationale, da besætningen var russisk, ekspeditionslederen fransk, hans to guider danske, kokken fra New Zealand, anden-kokken skotte samt bartenderen belgier.

En stor tak til ekspeditionslederen Tarik Checkchack samt hans to danske medhjælpere Troels Jacobsen og Hans Meltofte, der ikke kan roses nok for deres indsats, både med informationer og foredrag på skibet, og når vi var ude på havet i de små zodiacs, og ikke mindst når de bevæbnede passede på os, når vi gik i land. Takkes skal også vores skibslæge Jens Lind, som supplerede sin ortopædiske baggrund med udlevering af søsygeplastre. Ligeledes en stor tak til det russiske mandskab, der med en fremragende kaptajn i spidsen, gav os uforglemmelige oplevelser. Ikke mindst når han styrede hen til en isbræ, der kælvende for næsen af os. Uden ham havde vi heller ikke slået Oceanwides rekord og nået så langt nord som 82°17'N. Også en stor tak til kokke og bartender, der forsødede livet om bord med god mad og drikke.

Deltagerne på turen var: fra DOF-travel: John Andersen, Helmuth Larsen, Jonna Nielsen, Aage S. Jensen, Jan T. Pedersen og Kim Skelmoose, Karin Andersen, Annelise Langsig, Inger Meltofte, Bjørn Sjøgren, Rasmus S. Sjøgren, Lisbeth Strandmark, Ulla og Hans Eising, Birthe og Jan Zimmermann, Anni Demant, Leif M. Jensen, Thomas H. Larsen, Martin H. Larsen, Maj von Bülow, Niels Behrendt, Barbara Meyer, Kristel Thomsen, Lene Lundberg, Bruno Clematide, Aase og Jørgen Petersen, Gitte og Peter Lyngs, og ledere John Speich og Peter Lafrenz. Fra FaDB: Ole T. Hansen, Thomas Mogensen, Thorkild Jacobsen, Asbjørn Madsen, Jens Christensen, Mogens H. Johansen, Lisbeth B. Nielsen, Hans Guldager, Lars Bonne, Marianne Frøsig, Karin Frykman, Inga og Hans Wolf og leder Svend Erik Nielsen.

Rapporten er tilegnet Steffen Holst, som pga. en brækket fod ikke kunne være DOF-Travelguide på turen. Heldigvis vender Steffen tilbage til en planlagt Svalbard tur i 2008.

Turrute

Dag 1, Mandag den 24/7:

Med fly Kastrup Lufthavn – Longyearbyen Svalbard m/flyskifte i Oslo. Indkvartering på Hotel Spitsbergen – Adventsfjorden – Isdammen.

Dag 2, Tirsdag den 25/7:

Longyearbyen: Longyeardalen – Havnen – Afgang kl. 18 med Grigoriy Mikheev.

Dag 3, Onsdag den 26/7:

Krossfjorden og Kongsfjorden – 14. Julibreen – Blomstrandhalvøya – Lilliehöökfjorden.

Dag 4, Torsdag den 27/7:

Fuglesongen – 80° N – Moffen – Andøyane – Liefdefjorden – Monacobreen.

Dag 5, Fredag den 28/7:

Alkefjellet – Lågøya – Phippsøya i Sjuøyane.

Dag 6, Lørdag den 29/7:

Pakisen op til 82° 17'N og ca. 21°45'E.

Dag 7, Søndag den 30/7:

Nordautlandet – Zorgdragerfjorden – Platen Halvøya – Duvefjorden – Innvika – Adlersparrefjorden.

Dag 8, Mandag den 31/7:

Kvittøya/Andréenesset – Storøya – om natten langs Austfonna mod Wilhelmøya.

Dag 9, Tirsdag den 1/8:

Wilhelmøya i Hinlopen Stretet – Vibebukta – Bråsvellbreen.

Dag 10, Onsdag den 2/8:

Freemansundet – Edgeøya – Ækongen – Delichtøya – Andréetangen.

Dag 11, Torsdag den 3/8:

Hornsund: Brepollen – Hornbreen & Storbreen – Burgerbukta & Paieribreen.

Dag 12, Fredag den 4/8:

Tilbage til Isfjorden/Longyearbyen – Fly Kastrup Lufthavn via Tromsø og flyskift i Oslo.

Dagbog

Mandag den 24.juli:

Alle var mødt op ved indcheckningen i Kastrup Lufthavn, og kl. 7.30 var vi i luften med et fly fra SAS. Efter flyskifte i Oslo kunne vi kl. 13.45 sætte fødderne på Svalbards jord, og med +8° C var det en anden temperatur end den nærmest tropiske i Danmark, vi skulle vænne os til.

Efter indlogering og frokost på det udmærkede Hotel Spitsbergen drog vi ved 15.30 tiden af sted mod havnen. De første snespurve blev beundret, og Helmuth og Peter Lafrenz' teleskop blev angrebet og bombarderet af ynglende havterner, der havde deres reder de mest umotiverede steder i byen. Imens der blev lejet rifler var der gang i observationerne, og begejstringen var stor, da Niels Behrendt og Jens Skibslæge opdagede henholdsvis 1 sabinemåge og 1 kongeederfugl ad. han ude i bugten. Sortgrå ryle og gråmåger er almindeligheder her, hvilket et, til vores store overraskelse, krikandepar absolut ikke var. Også alm. kjove, havlitter og et par rødstrubede lommer kom i notesbogen. Vi stoppede ud for "isbjørneskiltet" ved Isdammen, hvor vi hilste på 3 af de lavbenede Svalbardrener.

Oppe over fjeldet sås grupper af indflyvende søkonger, der underholdt os med deres sang.

Longyearbyen (lufthavn og by), Adventsfjorden, Isdammen	Dato: 24.07.06 Kl.: 13:45-22:00	Vejr: SW 2, 2-6/8, 9°C	
Rødstrubet lom	2	Sabinemåge	1 ad
Mallemuk	8	Gråmåge	50
Bramgås (mange unger)	400	Ride	50
Krikand (par)	2	Havterne	200
Ederfugl	75	Polarlomvie	1
Kongeederfugl	1 ♂	Tejst	6
Havlit	8	Søkonger	Talrig
Stor præstekrave	2	Snespurv	15
Sortgrå ryle (heraf 3 juv.)	6		
Almindelig ryle (heraf 3 juv.)	15	Svalbardren	5
Almindelig kjove (par m.pull.)	3		

Tirsdag den 25. juli:

Efter et solidt morgenmåltid var der afgang fra hotellet kl. 9.00. Vejret var lunt med op til +9°, næsten ingen vind og overskyet. Peter Lyngs fortalte, at han og Gitte ved 3-tiden om natten havde set en polarræv bag hotellet, som fik en svalbardrype til at kæfte op. Det skulle vise sig at blive turens eneste rype.

Vi delte os i to hold, John Speich med en gruppe nede i dalen, og Peter Lafrenz med en gruppe der besøgte søkongerne på fjeldet. I mellemtiden brød solen igennem, og eftermiddagen blev brugt på indkøb og afslapning, inden vi skulle samles op ved hotellet kl. 16. Biologerne var på besøg hos Sysselmanden, som er den højeste myndighed på Svalbard.

Efter at have påmønstret Grigoriy Mikheev, vores hjem i de næste ti dage, og fået tildelt kahytter, bød ekspeditionslederen Tarik os velkommen. Styrmandene gav os en lektion i brugen af redningsbådene, hvilket vi heldigvis ikke fik brug for – og så startede eventyret. Polarlomvier, søkonger mm. passerede skibet, som satte kursen nordover ud af Isfjorden og op langs Prins Karls Forland, imens de fleste af os nød udsigten fra øverste dæk, hvor vi atter stod efter en god aftensmad.

Longyearbyen, vestlige fuglefjeld i Longyeardalen, Havnen, Adventsfjorden, Isfjorden og vest om Prins Karls Forland

Dato: 25.07.06

Vejr:

Kl.: 06:00-21:00

NW 3-4, 2-8/8, 9°C

Mallemuk	150	Havterne	125
Ederfugl	25	Polarlomvie	30
Kongeederfugl	1♂	Tejst	20
Havlit	4	Søkonger	Talrig
Svalbardrype (Hotel Spitsbergen)	1 h	Lunde	15
Stor præstekrave	1	Snespurv	50
Sortgrå ryle	3		
Almindelig ryle	5	Polarræv	1
Almindelig kjove	4	Svalbardren	6
Gråmåge	30	Klapmyds (ud for Prins Karls Forland)	1
Ride	75	Remmesæl	1?

Onsdag den 26. juli:

Tarik, vores uundværlige vækkeur, bød os over højtalerne som på resten af turen godmorgen kl. 7 med påmindelse om, at morgenmaden var klar kl. 7.30: ”*Good morning, good morning, this is your wakeup call...*”. Vejret var optimalt med sol og en temperatur på +8 -10° med svag vind. I løbet af natten var vi sejlet op til Krossfjorden og lå ud for 14. Julibreen med udsigt til fuglefjeld og isbræ. Efter en kort briefing blev de 5 zodiacs sænket i vandet, og med ti passagerer og en styrmand i hver båd gik det hurtigt ind imod fuglefjeldet. Polarlomvierne i stueetagen og lunderne på første blev ivrigt fotograferet, hvilket også vores første storkjove på en isflage blev. Sidstnævnte kom i øvrigt i klammeri med en alm. kjove, da de begge mente at have retten til en ride. På land var der ligeledes dramatik, da 2 gråmåger snuppede et par rideunger, der på det nærmeste blev slugt i én mundfuld. Svartbag og kortnæbbet gås var også nye turarter her.

Under frokosten sejlede vi tilbage til Kongsfjorden for at gå i land på Blomstrandhalvøya. En hvid vipstjert som Peter Lafrenz spottede efter landgang, var nok turens skæveste art. Lille kjove var målet her, og heldige var vi, da i alt 3 voksne fugle og en dununge blev set rigtig godt. Forinden hyggede vi os med to par havlitter med unger samt danseopvisning fra et par rødstrubede lommer ved en mindre sø. Troels holdt et inspirerende foredrag ved Mansfields hytte, hvorfra han – altså Mansfield – år tilbage forsøgte at udvinde marmor. Kvaliteten var dog så ringe, at foretagendet måtte opgives. Til gengæld opgav biologerne ikke deres søgen efter edderkoppestenbræk imellem de andre interessante planter.

Efter denne succes lettede vi anker for atter at sejle nordpå til bunden af Krossfjorden, og igen videre op i bunden af Lilliehöökfjorden for at opleve den fantastiske bræ af samme navn. Isbræen er godt nok mindsket med 1,5 km siden 1990, men er stadig imponerende.

Ved 21.30-tiden var vi alle på dæk, og mens vi oplevede den kælvende isbræ blev vi overrasket af de første ismåger, der udløste en bogpræmie til opdageren Lars Bonne. Ud over ismåge så vi remmesæl og spættet sæl.

Kongsfjorden: 14. Julibreen og
Blomstrandhalvøya, Kross-
fjorden, Lilliehöökfjorden: Lil-
liehöökbreen

Dato: 26.07.06
Kl.: 06:00-24:00

Vejr:
NW 2-3, 2-8/8, 5°C

Rødstrubet lom	2	Ismåge	3
Mallemuk	500	Havterne	175
Kortnæbbet gås	40	Polarlomvie	Talrig
Bramgås	80	Tejst (heraf 1 juv.)	Alm.
Ederfugl	35	Lunde	50
Havlit (heraf 2 par m/ 10 pull.)	16	Søkonge	Talrig
Sortgrå ryle	1	Hvid vipstjert	1
Almindelig kjove	10	Snespurv	2
Lille kjove (heraf par m/ 1 pull.)	4		
Storkjove	4	Isbjørn (JC)	1
Gråmåge	50	Svalbardren	4
Svartbag	1	Remmesæl	7
Ride	Talrig	Spættet sæl	1

Spitsbergen – indsejlingen til Krossfjorden, morgen, 26 juli.

Lilliehöökreen, aften, 26 juli.

Torsdag den 27. juli:

Om natten sejlede vi videre nordpå, forbi Danskøya og Amsterdamøya for at ankre op ud for øen Fuglesongen. Hvorfor øen hedder Fuglesongen forstod vi, da vi blev sejlet i land efter morgenmaden, hvorunder Hans i øvrigt gav en lektion i søkonger. Søkongerne modtog os med deres rørende sang, og oppe ved kolonien sad de fleste af os på lur for at forevige disse nysgerrige væsener. Vejret var stadig mildt, næsten vindstille og god sigt trods overskyet. Med udsigt til Amsterdamøya og Danskøya blev Hans og Troels inspireret til et interessant foredrag-sparløb omkring fortidens hvalfangst, hvor de to øer havde stor betydning.

Efter tilbagekomst blev kursen sat mod den flade ø Moffen, der har status som lukket reservat med hjemsted for et stort antal hvalrosser. Efter frokost var der mange, der løb fra kaffen, da der blev slået is-bjørnealarm ved Hoelhalvøya. Desværre var bjørnen så langt væk, at det kun var Niels selv, der så den. Kl. 14.15 passerede vi 80° N. Og ved Moffen stod vi alle bag teleskoper og kikkerter for at kigge på de ca. 70 hvalrosser, der lå og dasede her. Sabinemåge, 2 lysbugede knortegæs og ikke mindre end 14 thorshaner var lækkerbiskner blandt fuglene her.

Næppe havde vi lagt Moffen bag os, før Troels råbte vågehval, og 2 af slagsen dukkede op ud for Velkomstpynten på Reinsdyrflya, hvor vi desuden så en flok på 5 rener. Ved 16-tiden blev der ”kommanderet” alle mand på dæk: isbjørn i sigte. Denne gang fik alle set bamsen, der luntede væk fra kysten. Den blev i øvrigt opdaget af dens navnebror Bjørn, som fik præmien: 1 stk. Bjørnebryg og 1 stk. Smirnoff Ice.

Ved 17-tiden blev der spottet endnu en isbjørn på kysten i Woodfjorden. Zodiacerne kom i vandet og vi sejlede ind til den, men også den luntede langsomt væk fra kysten. Vi fortsatte i zodiacerne mod Andøyane, en mindre øgruppe ved indsejlingen til Liefdefjorden, og her fandt vi en let nusset yngre bamse med ar over næsen, der stod og tog pænt imod. Den blev groft chikaneret af havterne, hvis halvstore unger foretrak at gå til havs i stedet for at blive bjørneføde.

Efter aftensmaden nåede vi frem til Monacobreen, som nok er en af Svalbards smukkeste bræer. En stor, gullig isbjørn svømmede langs med bræen, der kælvende lystigt – hvilket sammen med en opstigende understrøm fra bræen hvirvlede mad frem til de ca. 5000 rider og 3 ismåger, der opholdt sig her. Det blev langt over midnat, før vi tørnede ind.

Smerenburgfjorden, Fuglesongen,

Moffen, Andøya, Liefdefjorden:

Dato: 27.07.06

Vejr:

Monacobreen

Kl.: 06:45-24:00

NW 2-0, 4-1/8, 6-9°C

Rødstrubet lom	2	Ismåge	3
Mallemuk	75	Havterne	Talrig
Lysbuget knortegås	2	Polarlomvie (2 pull. på vandet)	Talrig
Ederfugl	25	Tejst	Alm.
Sortgrå ryle	7	Søkonge	Talrig
Stenvender	3	Lunde (første juv.)	100
Thorshane	14		
Almindelig kjove	20	Vågehval	3
Storkjove	7	Isbjørn (heraf 1 øremrk. Andøyane)	5
Sabinemåge (Moffen)	2	Svalbardren	5
Svartbag	1	Hvalros	70
Gråmåge (heraf 20 2k)	75	Remmesæl	1
Ride (heraf 3 2k)	Talrig	Ringsæl	1

Andøyane, ettermiddag, 27 juli.

Monacobreen kaster en kalv, aften, 27 juli.

Fredag den 28. juli:

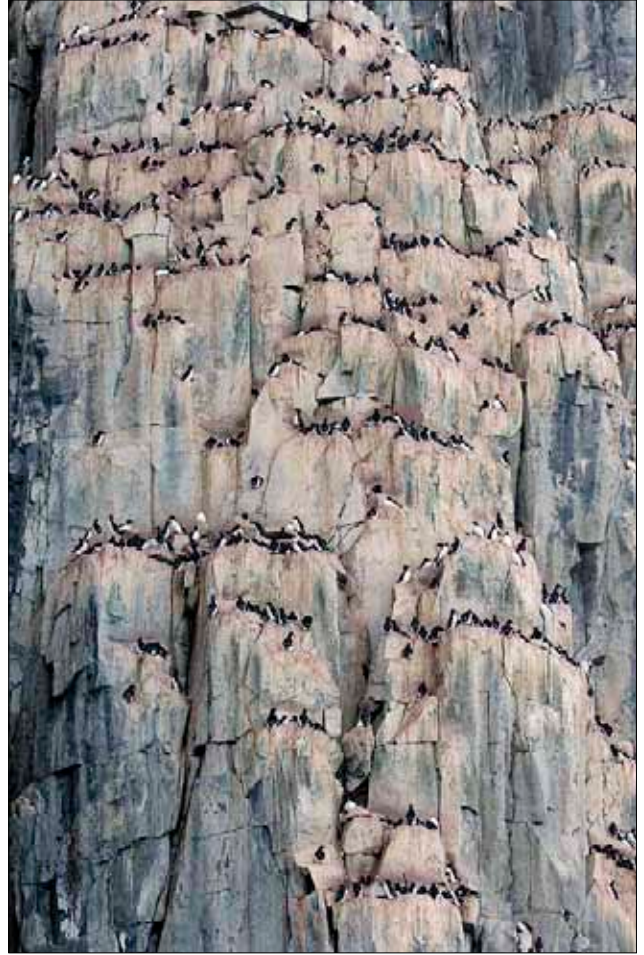
Vi vågnede atter op til solskin efter nattens sejlads ned igennem Hinlopen Stretet, hvor der blev ankret op ud for det imponerende fuglefjeld Alkefjellet, med omkring 100.000 polarlomvier. Kl. 8.45 hoppede vi i bådene, hvorefter vi sejlede til fuglefjeldet, som Tarik meget sigende kaldte Svalbards "Manhattan". Imellem de mange polarlomvier, som næsten var håndtamme, yngede også pænt med tejster, til hvem der blev sendt lange sultne blikke fra to polarræve med sjusket pels. Efter denne (endnu en gang) fantastiske oplevelse var vi atter om bord på skibet ved 11-tiden. Fra skibet havde Kim spottet en isbørn på bræen ved Alkefjellet.

Over middag fortalte Hans, illustreret med tegninger, om havfuglenes liv, og senere gav Troels os en hvalroslektion med fine billeder. Imens var det gode skib sejlet ud af Hinlopen Stretet og videre nordøstpå til øen Lågøya, der som Moffen er en flad ø med hvalrosgaranti. Garantien holdt, idet ca. 70 basser lå og gassede sig på stranden. Det samme gjorde en flot isbjørn, der dovent lurede på hvalrosserne, som ikke gjorde det mindste tegn på at bryde op. Her skal tilføjes, at det er sjældent, at isbjørne jager hvalrosser, men at det kan ske, hvis en unge kommer for langt væk fra flokken. Isbjørnen var nu mere interesseret i os og luskede hen ad stranden, for til sidst at gå i vandet med kursen ud imod os. Mange af os fik fine billeder på denne tur, og især Jan og Kim, der var i gang med at optage en Svalbardfilm for DR, var godt tilfredse. Og så blev de første mellemkjover samt sabinemåge og fine thorshaner observeret.

Imens vi fik serveret den sædvanlige udmærkede trereters aftensmad, sejlede vi længere nordøstpå til øgruppen Sjuøyane (7øerne). Her gik vi atter i zodiacerne for at sejle ind til øen Phippsøya. Troels fortalte, at en opskyllet vågehval havde samlet op til 17 sultne isbjørne, som havde skrællet kadaveret. En bjørnemor med en årsunge var i gang med de sørgelige rester hjulpet af en tililende hanbjørn. I alt 13 isbjørne blev set forskellige steder på øen. Og så ikke at forglemme 7 ismåger og 1 storkjove, der sås i selskab med bjørnene.

Alkefjellet i Hinlopen Stretet, Lågøya, Sjuøyane/Phippsøya	Dato: 28.07.06 Kl.: 06:00-21:00	Vejr: NNW 2-3, 0-8/8 tågedis, 4-6°C	
Mallemuk	Alm	Polarlomvie	Talrig
Ederfugl (heraf 6 pull.)	20	Tejst (heraf 1 1k)	Alm.
Sortgrå ryle	1	Søkonge	Alm.
Stenvender	2	Lunde	25
Thorshane	8	Snespurv	1
Mellemkjove (1k, 3k, ad.)	3		
Almindelig kjove	10	Isbjørn	15
Storkjove	5	Svalbardren	1
Sabinemåge (Lågøya)	1	Polarræv	3
Gråmåge	Alm	Hvalros (heraf 1 stor kalv)	70
Ismåge	7	Grønlandssæl	1
Havterne (heraf 4 2k)	Alm.		

Alkefjellet, Hinlopen Stretet, morgen, 28 juli.

Phippsøya, aften, 28 juli.

Lørdag den 29. juli:

Vi vågnede op midt i drivisen med lettere tåge, men god sigt og en temperatur på kun +2° C. Efter morgenmaden ventede vi spændt på, at kaptajnen stoppede skibet ved 82° N. Det skete kl. 9.00, hvor vi tog fotos af hinanden på dette "hellige" sted.

Ved 82°17' N blev en sovende isbjørn med en stor unge observeret. Efter megen gaben rejste de sig og luntede imod skibet, som kaptajnen, efter Tariks anmodning, havde placeret i isen, så vinden bar mod bjørnene, der kunne lugte sig frem til kokkens lækkerier fra køkkenet inden frokost. Det blev en helt unik oplevelse, hvor vi alle, inklusiv skibets personale, var på dækket for at fotografere og beundre de to superstjerner, som her i isen var i de helt rigtige omgivelser. I deres rette element var også 31 fotogene ismåger, der samtidig stod på isflager nær skibet.

Efter frokost gik vi i zodiacerne for at opleve isen på nærmeste hold. Det blev en meget stemningsfuld tur, hvor vi fik lejlighed til at fornemme stilheden heroppe. Da vi atter var tilbage på skibet, var der pyntet op med flag og balloner med påskriften 82 17. Det måtte fejres, at vi havde slået Oceanwides nordlige rekord, så køkkenet diskede op med lækkerier og listige drinks understøttet af russisk skønsang fra ghettoblasteren. Efter aftensmaden var vi alle på dæk for at kigge på en isbjørn, der lurede ved et sælåndehul. Og forestillingen var ikke slut, da en isbjørnemor med 2 unger blev spottet, ganske vist på nogen afstand. På vores vej videre tilbage sydpå dukkede 1 lille kjove op kl 21.42, og på isen lå der både remmesæler og ringsæler.

Pakisen nord for Sjuøyane op til 82°17' nordlig breddegrad	Dato: 29.07.06 Kl.: 05:00-23:00	Vejr: NW 0-1, 8/8, tåge m/ opklaring ind imellem, 2°C	
Mallemuk	20	Tejst	25
Mellemkjove (2k, 3k, ad)	3	Søkonge	7
Almindelig kjove	2		
Lille kjove (hale ikke helt udvokset)	1	Isbjørn (heraf 1 m/ satellitsender)	6
Gråmåge	5 2k	Ringsæl	25
Ride (heraf 5% 2k)	200	Remmesæl	8
Ismåge (heraf 10 immature; 3K(+))	85	Grønlandssæl	1
Havterne (heraf 5 2k)	10	Sæl sp.	30

Ismåger og isbjørne i deres rette element – i isen på 82.17N, middag, 29 juli.

Søndag den 30. juli:

Da vi kl. 08.15 kastede anker ud for Prins Oscars Land i Zorgdragerfjorden, var temperaturen steget til +9° C med svag vind, skyet samt god sigt. Alle var med, da vi blev sat i land for at vandre de ca. 4 km hen over halvøen Platen. Landskabet var dækket af en flot stenbelægning, hvilket gjorde, at turen var nem, og ingen havde problemer med at krydse halvøen. En del blomster blev studeret, og blandt de få fugle var tre alm. kjoever og en ismåge det mest interessante. Den ene kjoeve var i øvrigt en mørk fase, den eneste der blev set på turen. En enlig ren gik langs med fjeldet, hvorfra søkongerne røbede deres tilstedeværelse med deres sang. Efter at have forceret et par laguner, nogle i gummistøvler, andre barfodede og enkelte båret i ”guldstol”, nåede vi tilbage til stranden, hvor vi blev modtaget af en ringsæl samt zodiacerne, der sejlede os tilbage til en velfortjent frokost. Kort efter vi var blevet hentet sås en isbjørn gå langs kysten mod vores afhentningsted.

Skibet fortsatte ned til Innvika, hvor der blev meldt grønlandssæl, og atter var vi på dæk. De sidste ankom i galop, da en stor flok hvidhvaler med grå kalve dukkede op, og selvom der kom flere hvide bamser i kikkerten, lå hvalerne på dagens sikre førsteplads.

Ved 16.30-tiden gik vi atter i zodiacerne for at kigge på en isbjørn med unge i bunden af Duvefjorden. Og halvanden time senere gik vi i land på bjørnesikkert terræn, nede i bunden af vigen, et sted der muligvis aldrig har været besøgt. En ridekoloni på ca. 1200 par, en ren samt to polarræve, der håbede på en ridesteg, kunne noteres her.

Efter aftensmad og fødselsdagssang samt champagne til fødslererne Kim og vores dansende kahytstjomsfru var det atter tid til dækket. På vej ud af Duvefjorden sejlede kaptajnen så tæt på et isbjerg, at vi kunne røre ved det. Da vi nåede den isdækkede Adlersparrefjord ved Glenhalvøya, den eneste isdækkede fjord vi så på turen, dukkede en isbjørnemor op med en lille årsunge og nærmede sig skibet. Senere viste bjørnemoderen, hvor hurtige de ellers sløvt udseende, luntende bjørne er, da den nærmest i et stort spring forsøgte at fange en ringsæl, der lå foran sit åndehul. Endnu en bjørn kom helt hen til skibet, og med et par stykker mere i baggrunden var vi nu oppe på hele 38 isbjørne på turen. På stedet var der også kjovetræf, og i alt 25 mellemkjoever og 10 storkjoever kom i notesbogen.

Zorgdagerfjorden og vandretur over

Platen Halvøya, Duvefjorden: Duve-
breen, Innvika og Adlersparrefjord

Dato: 30.07.06

Kl.: 07:00-23:00

Vejr: NW 1-2, 8/8, regn senere op-
klaring, ringe til god sigt, 9°C

Rødstrubet lom	1	Tejst	250
		Søkonge (heraf lille koloni på	
Mallemuk	300	Platen Halvøya)	100
Ederfugl	14		
Mellemkjoeve	25	Isbjørn (heraf 2 årsunger)	11
Almindelig kjoeve (heraf 1 mørk fase)	3 ad.	Svalbardren	1
Storkjoeve	10	Polarræv	2
Gråmåge (heraf 75 2k)	100	Ringsæl	5
Ride (heraf ynglekoloni m/ ca. 1500 par i bunden af Duvefjorden)	Talrig	Remmesæl	3
Ismåge	5	Grønlandssæl	3
Havterne	Alm.	Hvidhval (30 ad. + 7 kalve)	37

Jagtforsøg, Adlersparrefjord, midnat, 30 juli. De tre billeder er taget i løbet af 1,2 sekund...

På vej ud af Duvefjorden, aften, 30 juli.

Mandag den 31. juli:

Vi vågnede op til tågedis og jævn vind – men da vi nærmede os Kvittøya, den nordøstligste ø i Svalbard, og samtidig kendt for svenskeren Andrée og hans to medhjælperes ulykkelige skæbne, lettede tågen en del. Efter en briefing var vi klar til dagens oplevelser. Tågen vendte imidlertid tilbage, hvorfor vi gik i venteposition. Troels udnyttede tiden og gav os et flot billedforedrag om Andrée-ekspeditionen samt Svalbards historie generelt.

Sent på formiddagen trodsede vi tågen og gik i zodiacerne. Inden vi gik i land på Andréeneset, hvilket sjældent kan lade sig gøre, blev vi overrasket af en hvalrosfamilie. Rødstrubede lommer, alm. og mellemkjo-
ver var kærkomne fugle her. De sørgelige rester af en isbjørn, der var ædt af artsfæller, samt mindepladen for Andrée og hans hjælpere, var de barske realiteter, vi mødte på land. Vi fortsatte hen over den stenede ø for at nå frem til iskappen, inden vi, efter et par gode obs. af sortgrå ryle, returnerede til skibet og den sædvanlige toretters frokost.

Hele eftermiddagen sejlede vi vest på mod Storøya i en kedelig tågedis. Undervejs sås småflokke af trækkende havterner, som jo havde en meget lang rejse foran sig. Ved 17-tiden ankrede vi op ud for Storøya, og zodiacerne røg i vandet trods det tågede vejr. Selvom det småregnede fik vi store oplevelser med i alt 3 isbjørne (hvoraf en var i meget dårlig stand), adskillige hvalrosser, oven i købet med kalve, og en fin thorshane. Landgang var som altid strengt forbudt, når der var isbjørn i sigte.

Om natten, hvor det klarede lidt op, en smuk sejlads ned langs den mange km lange bræ Austfonna.

Kvittøya: Andréeneset,	Dato: 31.07.06		
Storøya: nordlige bugt	Kl.: 07:00-20:00		Vejr: S 3-1, 8/8, tåge sigt 2-400 m, 5°C
Rødstrubet lom	4	Gråmåge	3
Mallemuk	10	Ride	35
Ederfugl	30	Havterne (heraf 10 trk. syd)	20
Sortgrå ryle	1		
Thorshane	1♂	Isbjørn (heraf 1 i m. dårlig stand)	3
Mellemkjo- ve	7 ad.	Hvalros (heraf 5 kalve)	82
Almindelig kjo- ve	3 ad.	dansemyg	

På vej mod Kvittøya, middag, 31 juli.

Storøya, aften, 31 juli.

Tirsdag den 1. august:

Pga. tåge gik formiddagen og noget af eftermiddagen med ændringer af dispositionerne. Vi passerede den tiltågede Wilhelmøya for atter at sætte kursen nordøstpå mod Vibebukta. Her blev Tarik, Troels og Hans sendt afsted for at se om kysten var isbjørnefri. Desværre var der bjørn i sigte, hvorfor vi valgte at gå i land længere oppe i bugten. Her blev vi atter modtaget af alm. og mellemkjoever, og på land var det vaderne sortgrå ryle og stor præstekrave, der kunne noteres. På denne fascinerende øde og stenede strand var der til gengæld et væld af fossiler, og vi gik alle i gang med at finde de smukkeste. Se Karins indlæg om fossilerne på side 24.

Inden aftenmaden sejlede vi langsomt ned langs Bråsvellbreen, en imponerende bræ med adskillige vandfald. Troels havde mumlet noget om en konkurrence, og pludselig styrede kaptajnen skibet helt ind til bræen, så et af vandfaldene fossede ned over forstavnen. De 8 modige, der tog et koldt styrtebad, var Anni, Leif, Asbjørn, Åge, Bruno, Kim, Niels og Martin, der ud over æren fik et glas Jägermeister. Dette var startskuddet til aftenens grill-party, der bød på lækkerier samt vin og øl ad libitum. 3. styrmanden og vores kahytjomfru underholdt med twist og folkløse, hvorefter vi andre kastede os ud i dans til russisk kopimusik – flot arrangement, med den smukkeste udsigt til bræen lige bag os, oplyst af midnatssolens bløde lys.

Wilhelmøya (tåge – ej besøgt),

Torellneset (tåge – ej besøgt),

Nordautlandet: Vibebukta, Bråsvellbreen

Dato: 01.08.06
Kl.: 04:00-24:00

Vejr:

SØ 0-1, 8/8, tåge sigt 2-400 m., opklaring kl. 19, 5°C

Rødstrubet lom	2	Havterne	25
Mallemuk	60	Polarlomvie	350
Ederfugl	12	Tejst	50
Stor præstekrave	2		
Sortgrå ryle	2	Isbjørn	1
Mellemkjoever	7	Hvalros	1
Almindelig kjoever	4	Ringsæl	1
Ride	Alm.	Remmesæl	3
Ismåge	1		

Langs Austfonna, kl 04, 1. august.

På vej til Vibebukta, eftermiddag, 1. august.

Vibebukta, eftermiddag, 1. august.

Onsdag den 2. august:

Vi vågnede op til en smuk blå himmel med masser af sol i Freemansundet. Temperaturen nåede helt op på 10° C og vinden var let. De morgenfriske fik set hvidhvaler, op til 10 isbjørne samt en smuk udsigt til Freemansbræen.

Efter at have rundet Edgeøya gik vi i zodiacerne for at indtage den lille ø Ækongen, beliggende i den ligeledes lille øgruppe Kong Ludvigøylene. Øen er ret plan med flere mindre søer, og ellers dækket af mos og planter. Flere par rødstrubede lommer havde yngel i søerne, og de stakkels tejster, der kom flyvende frem og tilbage til kolonien, var nærmest udsat for russisk roulette, da sultne storkjover var omkring dem. Peter Lyngs viste sit talent som ”skolefotograf”, da vi alle stillede op til gruppefoto. Et flot skelet af grønlandshval var det bedste, vi oplevede af en sådan krabat, og at der også havde været isbjørn på øen, kunne vi se af et velholdt kranie. Og så var der også thorshane og bramgæs med unger på denne herlige ø.

Efter frokost og briefing var det atter ”zodiactid”. Vi skulle ind til Delitschøya for at kigge nærmere på et par velbevarede spækovne fra hvalfangerdagene. Her holdt Troels et flot foredrag om historien bag ovnene. Turen gik videre ind til Andréetangen, hvor det var meningen, at vi skulle i land ved en større hvalroskoloni. Det kunne vi desværre ikke, da der lå en velvoksen isbjørn og snorkede som en anden vagthund. Som trøst gik grupper af nysgerrige hvalrosser i vandet for at svømme os i møde til stor begejstring især for fotografene. Af fugle bør en flok bramgæs og 2 kortnæbbede gæs fremhæves. Og vejret – det forblev godt resten af dagen.

Freemansundet, Storfjorden,

Ækongen/Tusenøyane,

Dato: 02.08.06

Vejr:

Delitschøya, Andréetangen

Kl.: 04:00-20:00

SØ 1-2, 2/8, 7°C

Rødstrubet lom (heraf 5 pull.)	14	Ride (heraf stor koloni Kapp Lee)	Talrig
Mallemuk	65	Havterne	55
Bramgås (heraf 27pull.)	85	Polarlomvie	Alm.
Kortnæbbet gås	2	Tejst	Alm
Ederfugl	40	Søkonge	50
Sortgrå ryle	4	Lunde	3
Thorshane	1♀	Snespurv	1
Almindelig kjove	7		
Storkjove	2	Isbjørn	11
Mellemkjove	1	Hvalros (15 Kapp Lee, 200 Andréetangen)	225
Gråmåge	1	Svalbardren	14
Svartbag	1	Hvidhval (heraf 7 kalve)	20

Udsigt fra Ækongen mod Edgeøya, middag, 2. august.

Andréetangen, eftermiddag, 2. august.

Torsdag den 3. august:

Efter en let vuggende nat var vi nået frem til Hornsund, hvor det ved indsejlingen myldrede med søkonger og polarlomvier. Vejret var skyet med dårlig sigt, men det ændrede sig til det bedre, da vi nåede ned i bunden af Hornsund ved Brepollen ud for Hornbreen. Bræen kælvede lystigt med efterfølgende brag, og ikke kun til vores, men til hele besætningens store jubel. En isbjørn med 2 unger på en isflage blev forstyrret i deres middagssøvn og foretrak at svømme ind mod kysten. Og som det har været sædvane under turen, var der også ismåge og ringsæl ved denne bræ.

Om eftermiddagen blev zodiacerne sat i vandet for at sejle ind i Burgerbukta langs den flotte kyst med høje imponerende fjelde. Her blev der set 10 kortnæbbede gæs og isbjørn nr. 57 var en realitet, da den sås med de meget sørgelige rester af en sæl. Ligesom hunnen med de 2 unger var den sky, noget som vi ikke var ude for på de nordligere breddegrader? Inden vi atter var tilbage på skibet passerede vi en stor fed remmesæl, der lå til skue på en isflage. Fra et par af zodiacerne sås et stort isbjerg tippe rundt i slowmotion.

Denne sidste aften om bord blev fejret på behørig vis med en festmiddag og adskillige skåltaler. Martin, som var vinder af konkurrencen om at gætte det samlede antal sete arter, fik overrakt en Chinakikkert sponsoreret af Naturbutikken.

Hornsund: Brepollen, Burgerbukta,	Dato: 03.08.06		
Hornbreen/Storbreen	Kl.: 07:00-19:00	Vejr: NW 2, 8/8, tåge og finregn, 6°C	
Mallemuk	75	Polarlomvie	Talrig
Bramgås	15	Tejst	25
Kortnæbbet gås	10	Søkonge	Talrig
Ederfugl	8	Lunde	2
Almindelig kjove	2		
Storkjove	1	Isbjørn (bl.a. hun m 2 årsunger)	4
Gråmåge	3	Ringsæl	2
Ride	Alm.	Remmesæl	1
Ismåge	2	Sæl sp	5
Havterne	50		

Remmesæl, Burgerbukta, sen eftermiddag, 3. august.

Burgerbukta, sen ettermiddag, 3. august.

Hornbreen, middag, 3. august.

Fredag den 4. august:

Efter afmønstring og afsked med besætningen startede hjemrejsedagen med de sædvanlige rutiner, bortset fra en flok hvidhvaler og 1 polarræv, der blev set af enkelte i bugten uden for Longyearbyen, og biologerne fik set edderkoppespenbræk.

Efter mellemlanding i Tromsø og flyskift i Oslo kunne vi ved 22tiden, efter en flot flyvetur over et solbeskinnet Norge, tage afsked med hinanden i Kastrup Lufthavn. Mon ikke vi alle havde fået Svalbard godt og grundigt ind under huden efter en fantastisk tur med mange store oplevelser.

I alt sejlede vi 1605,3 sømil (= 2.973 km) og så bl.a. 57 isbjørne, 437 hvalrosser og 106 ismåger.

	Dato: 04.08.06		
Longyearbyen-lufthavnen	Kl.: 07:00-14:00	Vejr: NW 1, 8/8, 76°C	
Rødstrubet lom	2	Havterne	30
Bramgås	4	Tejst	4
Ederfugl	12	Søkonge (kolonien forladt)	5
Stor præstekrave	3	Snespurv	6
Sortgrå ryle	3		
Storkjove	1	Svalbardren	1
Almindelig kjove	3	Polarræv	1
Gråmåge (heraf 6 1K)	30	Hvidhval	20
Ride	40		

Geologiske oplevelser på turen

Af Karin Frykman

Den 1. august var en tåget dag, der gjorde den planlagte landgang på først Wilhelmsøya og siden Torellnæsset til en for risikabel affære. Her var for lidt udsyn til, at man kunne sikre sig, at der ikke var bjørne. Derfor endte vi i Vibebukta på Svartknausflya på den sydøstlige del af Nordaustlandet. Her på denne lidt kedeligt udseende flade mente Tarik, at selv om der nok ikke var de store oplevelser, kunne vi få lidt motion.

Vi havde dog ikke været i land mange minutter, før alles øjne var fokuseret på de sten, vi gik på – de var fulde af fossiler! Humøret var hurtigt i top, og vi glemte næsten at kigge på de fugle, Peter råbte op om! Her var flere arter af brachiopoder (på dansk armfødder) og koraller af forskellige typer, både enkelte og kolonidannende.

Et enkelt sted fandt vi (Hans) en blotning, der viste, at den faste klippe udgjordes af især brachiopoder. De løse sten indeholdt både forskellige koraller og især mange brachiopodskaller (der ligner muslingeskaller). Kiggede man godt efter med luppen, kunne man se, at kalken også bestod af søliljestilke og især spikler fra brachiopoderne. Der var også små rester af kiselsvampe, som var blevet opløst og udfældet som flint.

Vi gik rundt i aflejringer fra Perm-tiden, en geologisk periode, der startede for ca 300 millioner år siden og sluttede for ca 250 millioner år siden. I Perm-tiden var Svalbard en del af den nordlige kyst af superkontinentet Pangea. På fig. 1 ses, at for 300 mio. år siden lå Pangeas nordlige kyst med Svalbard omkring 30 grader nordlig bredde, altså i et ret varmt område med subtropisk klima. De koraller, vi samlede op, har vokset i dette hav, på forholdsvis lavt vand, hvor de på havbunden har dannet flade banker. På havbunden har der også været bl.a. brachiopoderne og søliljer. På fig. 2 kan man se, at i løbet af Perm-perioden bevægede Pangeas nordkyst sig

Koral, sandsynligvis fra Nedre Perm, Vibebukta, 1. august.

Brachiopoder og koral, Vibebukta, 1. august.

ganske meget mod nord; og for ca 250 millioner år siden lå Svalbard på ca 50 grader nordlig bredde i det temperede klimabælte. Det har gjort, at klimaet er blevet koldere, og den fauna, man nu finder, består overvejende af brachiopoder (det var især den type, der levede i Sen Perm, vi fandt), bryozoaer (mosdyr), søliljer og svampe. Området kan sammenlignes med forholdene ved Sydaustraliens kyst i dag, bortset fra at det nu er muslinger, der har overtaget brachiopodernes plads. Langt de fleste brachiopodgrupper fra Perm uddøde på overgangen fra Perm til Trias.

De fleste af de brachiopoder, vi fandt, tilhører Productiderne, der har en rund underskal med spikler på, så de kan hæve sig over den bløde bund og en flad overskal. Brachiopoder lever af at filtrere vandet for mikroorganismer (ligesom f.eks østers og blåmuslinger).

Ud over denne spændende fossiloplevelse så vi på vores tur lag fra stort set hele tidsperioden fra Prækambrium (ældre end 600 mil år) til nutidens glaciære aflejringer, enorme moræner, der var tydelige omkring gletscherne. Et andet forhold, som var markant, var de gamle kystlinjer, som lå højt oppe og vidnede om, at Svalbard har hævet sig ganske meget siden sidste istid.

Kilder: <http://www.ig.uit.no/webgeology> - Tak til Lars Stemmerik, GEUS, for hjælp med tidsbestemmelserne af fossiler og lag.

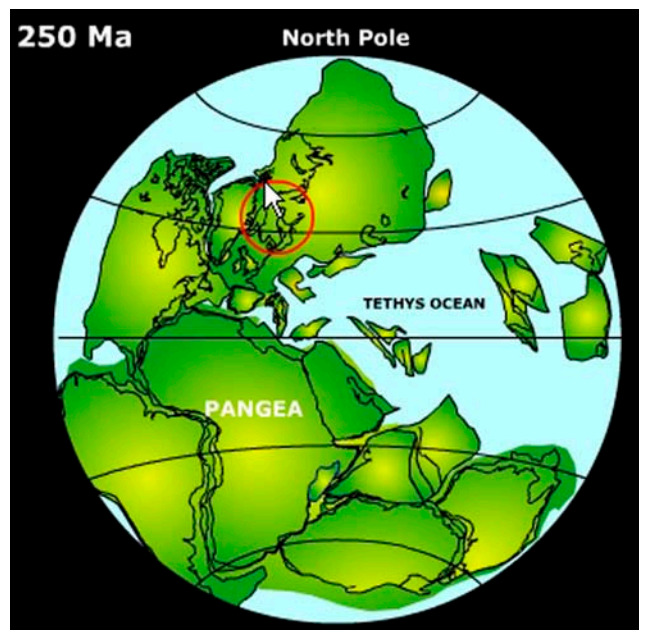
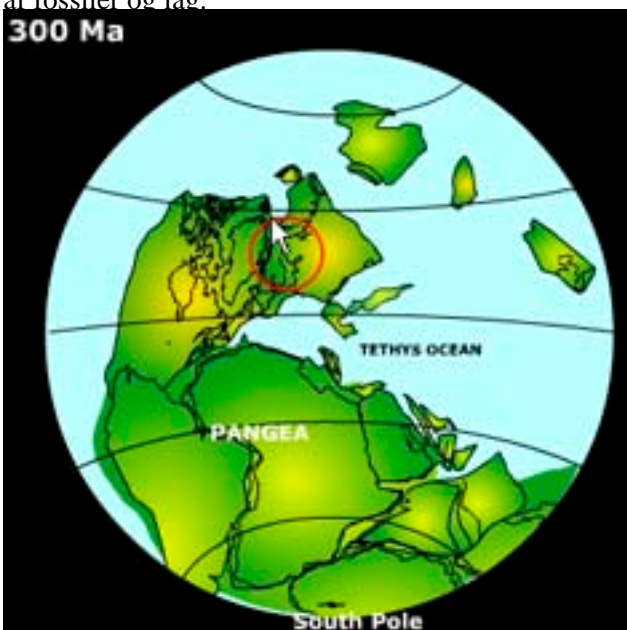

Fig 1 og 2. Pilene viser Svalbards placering i henholdsvis det tidligste og seneste Perm. De fossiler vi fandt, stammer dels fra nedre (koralerne) og dels fra øvre Perm.(de fleste af brachiopoderne).

Fugleliste

Rødstrubet lom – *Gavia stellata*

Yngler almindeligt i små søer med fødesøgning i bugter og på havet. En rugende fugl på Ækongen må håbe på at tilfrysningen af søen først sker, når ungen kan flyve ud på havet. I alt 27 noteret: 2 Adventsfjorden/Isdammen, 2 Blomstrandhalvøya, 2 Andøya, 1 Nordaustlandet/Zorgdagerfjorden, 4 Andréeneset, Kvittøya, 2 Vibebukta/Nordaustlandet, 14 Ækongen/Tusenøyane heraf 5 pull., 2 lufthavnen i Longyearbyen.

Mallemuk – *Fulmarus glacialis*

Meget almindelig overalt i fjorde og på havet, ofte i følgeskab med skibet. Den mørke fase dominerede, men der sås dog også flere mellemfaser med mere eller mindre hvidt i fjerdragten. Største dagstotal var 500 den 26/7, hvor hovedparten sås ved udsejlingen af Lilliehööksfjorden-Kongsfjordrenna sen aften, og 300 den 30/7 Nordaustlandet, især i Duvefjorden. Sås også et par gange længere inde i landet (på vej til yngleplads).

Kortnæbbet gås – *Anser brachyrhynchus*

En flok på 40 med unger ved 14. Julibreen blev vores første møde med arten. Da den mest findes inde i landet på dette tidspunkt af året, så vi kun yderligere 2 Ækongen og 10 Hornsund. Svalbard-bestanden, der tæller op mod 40.000 fugle, overvintrer hovedsageligt i Danmark, Holland og Belgien, så når vi på næste Vestkyst-tur møder den kortnæbbede, så bliver det med gensynsglæde og tankerne på Svalbard.

Bramgås – *Branta leucopsis*

Sås langt talrigere end den kortnæbbede. Flest Isdammen, hvor 400 i storfamilier blev noteret. Herudover 80 Blomstrandhalvøya, 85 Ækongen og 15 Hornsund. Vi sluttede af med 4 i lufthavnen. Svalbard-bestanden, som tæller små 25.000 fugle, overvintrer udelukkende i Solway Firth på grænsen mellem England og Skotland. Overvintrende bramgæs i DK stammer fra bestanden i Sibirien.

Lysbuget knortegås – *Branta bernicla*

Kun 2 af den lysbugede race noteredes, begge på Moffen den 26/7. Bramgåsens succes anses for at have en negativ indvirkning på knortegåsebestanden, da de i nogen grad konkurrerer om ynglelokaliteterne. Bestanden af lysbugede knortegæs på Svalbard tæller kun 4000-6000 fugle, som hovedsageligt overvintrer i Danmark.

Krikand – *Anas crecca*

En usædvanlig iagttagelse med et par i Adventsfjorden den 24/7.

Ederfugl – *Somateria mollissima*

Almindelig overalt. Blev noteret dagligt, dog ikke i drivisen. Der var hovedsagelig tale om hunner med unger.

Kongeederfugl – *Somateria spectabilis*

Kun 1 han noteret i Adventsfjorden den 24 og 25/7, og der var ikke tale om manglende fokus på arten!

Havlit – *Clangula hyemalis*

12 noteret Adventsfjorden, heraf 4 ungfugle. Herudover 16 Blomstrandhalvøya, hvoraf 2 par og 10 pull. fortsat var på ynglepladsen i en sø.

Fjeldrype – *Lagopus mutus*

Kun 1 noteret af denne Svalbardunderart *L. m. hyperboreus*, da den lod sig høre en sen nattetime nær Hotel Spitsbergen i Longyearbyen (PLy).

Stor præstekrave – *Charadrius hiaticula*

2+1 Adventsdalen, 2 Vibebukta, 3 lufthavnen, Longyearbyen.

Sortgrå ryle – *Calidris maritima*

6 Adventsfjorden (heraf 3 juv.), 1 Blomstrandhalvøya, 7 Andøya og Liefdefjorden, 1 Lågøya, 1 Kvittøya, 2 Vibebukta, 4 Ækongen, 3 Longyearbyen. I alt 24 observationer.

Almindelig ryle – *Calidris alpina*

Op til 15 Adventsfjorden (heraf 3 juv.).

Stenvender – *Arenaria interpres*

3 Andøya og 2 Lågøya.

Thorshane – *Phalaropus fulicarius*

I alt noteret 24. Heraf 14 i flok på Moffen, 8 Lågøya, 1 han Storøya, 1 hun Ækongen.

Almindelig kjove – *Stercorarius parasiticus*

Almindelig overalt. Et par med 1 pull. mødte os på førstedagen ved bygrænsen til Longyearbyen. I alt blev 61 fugle noteret, heraf 1 mørk fase på Platen Halvøya.

Storkjove – *Stercorarius skua*

4 Kongsfjorden, 7 Moffen, 5 mellem Lågøya og Phippsøya, 10 Adlersparrefjord (heraf en på jagt efter mellemkjove), 2 Ækongen, 1 Hornsund, 1 Isfjorden. I alt 30 observationer.

Mellemkjove – *Stercorarius pomarinus*

I alt 46 fugle. 3 Lågøya (2-3k, 1 ad.), 3 i drivisen, 25 Adlersparrefjord (formentlig alle gamle fugle), 7 ad. Kvittøya, 7 Vibebukta, 1 Ækongen.

Lille kjove – *Stercorarius longicaudus*

4 Blomstrandhalvøya (heraf par med pull.), 1 i drivisen nord for 82°N.

Sabinemåge – *Larus sabini*

Flere fine observationer af denne smukke måge. 1 ad. Adventsfjorden, 2 ad. Moffen (der blev talt om 8 ynglepar her), 1 ad. Lågøya.

Gråmåge – *Larus hyperboreus*

Meget almindelig og set dagligt. Mindst 300 fugle noteret, heraf 20 2k Monacobreen og 75 2k Adlersparrefjord samt 6 1k Longyearbyen.

Svartbag – *Larus marinus*

1 ad. 14. Julibreen og 1 ad. Ækongen.

Ride – *Rissa tridactyla*

Meget talrig, specielt ved ynglekolonier og fouragerende langs Monacobreen. En koloni i bunden af Duvefjorden på ca. 1.500 par kan være en nyopdagelse. I pakisen var 5 % af 200 individer 2k-fugle.

Ismåge – *Pagophila eburnea*

Vi så i alt 106 af denne attraktive måge. Heraf 85 i pakisen, hvor 10 var immature (3K(+)) fugle. Bl.a. sås 31 på samme isflage i forbindelse med en isbjørneobservation. Under sejladsen gennem isen var ismågerne ofte hurtigt fremme for at finde føde mellem de vendte isskoser. Udover i pakisen noteredes følgende – alle i tilknytning til bræer/is: 3 Lilliehöökreen, 3 Monacobreen, 5 Adlersparrefjord, 2 Brepollen/Hornsund. Desuden sås 1 flyve ind over land ved Platen Halvøya (ynglefugl?) og 7 ved Phippsøya.

Havterne – *Sterna paradisaea*

Meget almindelig ynglefugl overalt på Svalbard. Som vanligt aggressiv på ynglepladsen med skin- og ekskrementangreb. Ved to lejligheder så vi terneunger flygte fra isbjørne ved at svømme ud i vandet. Ved Lågyøa sås 4 2k-fugle. I pakisen sås i alt 10 havterner, heraf 5 2k. Ved Kvittøya sås 10 sydtrækkende terner.

Polarlomvie – *Uria lomvia*

Meget talrig ved ynglepladser og fødesøgningsområder. Kolonien ved Alkefjellet i Hinlopet Stretet, som vi besøgte, skønnes til at huse omkring 100.000 fugle. Mange fouragerende polarlomvier sås ud for Prins Karls Forland og længere nordpå ved Norske Banken. På havet sås også flere unger ledsaget af en forældrefugl (bl.a. 2 den 28/7), som i fællesskab tager den lange svømmetur til overvintringsområdet ved Sydvestgrønland.

Tejst – *Cepphus grylle*

Almindelig og udbredt overalt på Svalbard. Det første bekendtskab med denne alkefugl var Longyeardalens fuglefjelde, hvor den sammen med søkonger befolkede klippeskraenterne. 1k-fugle sås 26/7 ved Kongsfjorden og 28/7 ved Alkefjellet. Højeste dagstotal var 300 den 30/7 Nordaustlandet/Duvefjorden, ligesom der på denne dag sås en flok på 35. I udkanten af drivisen sås 25 individer. Svalbardfuglene tilhører den arktiske race *C. g. mandtii*, der adskiller sig fra nominatracen med større hvidt vingespejl, kortere næb og lysere vinterdragt.

Søkonger – *Alle alle*

I Longyeardalen hørtes ved ankomst lyden af Svalbards nattergal fra de omkransende fjelde. En vandretur op til det vestlige fuglefjeld gav gode observationer af søkonger. Da vi skulle hjem den 4/8 var fjeldene tomme, blot 5 fugle sås flyve langt fjeldkanten. Ellers var kolonien på øen Fuglesongen hotspottet for søkonger, hvor koloniens fugle lod sig beskue på tæt hold. En mindre koloni i bunden af Duvefjorden var måske en nyregistrering. 7 fugle sås i pakisen. Søkongen er Svalbards talrigste fugl, og vi så hundredtusinder af fugle flyve til/fra kolonierne (ofte længere inde i landet) til fødesøgningsområderne på de lavere havdybder. Et eksempel på søkongens talrigdom kan illustreres ved en optælling af Peter Lyngs fra midt på Lilliehööksfjorden til Kongsfjordrenna i de sene aftentimer, som gav følgende resultat: Mellem 500 og 3.000 søkonger passerede skibet per minut, eller anslået minimum 120.000 fugle på 1 times sejlad – og det kun på styrbords side!

Lunde – *Fratercula arctica*

Lokalt almindelig. 15 på sejlturen Isfjorden-Prins Karls Forland, 50 på yngleplads 14. Julibreen, 100 på sejlturen Smerenburgfjorden-Moffen-Andøya, 25 Hinlopen Stretet, 3 Freemansundet, 2 Hornsund. Lunden på Svalbard er den største af alle lunder og regnedes tidligere som en særlig race, *F. a. naumanni*, men i dag anses lunden for monotypisk, hvilket på almindelig dansk betyder, at der ikke findes nogen racer, men kun en størrelsesforskel, hvor de sydligste fugle er de mindste, de nordligste de største.

Hvid vipstjert – *Motacilla alba*

Turens ornitologiske overraskelse. 1 på Blomstrandhalvøya den 26/7.

Snespurv – *Plectrophenax nivalis*

Den eneste almindelige spurvefugl. Op til 50 i Longyearbyen og omegn. Flere flyvefærdige unger blev fodret. 2 fugle sås Blomstrandhalvøya, 1 Lågøya, 1 Ækongen.

I alt 31 fuglearter.

Mallemuk, mørk fase, drivisen, 29. juli.

Pattedyrliste:

Polarræv - *Alopex lagopus*

1 henholdsvis 24/7 og 4/8 Longyearbyen, 3 Alkefjellet, 2 Duvefjorden.

Isbjørn – *Ursus maritimus*

Aldrig har det været så varmt om vinteren i Barentshavet. Vandtemperaturen i januar 2006 var næsten 1½ grad varmere end normalt, og den højere temperatur fortsatte ind i marts måned. Dette betød, at isen brød hurtigere op, og mange isbjørne blev ”fanget” på øerne med uhørt mange observationer af bjørne til følge. Vi så i alt 57 bjørne, som var rekord både for vores ekspeditionsleder og vore guider. Følgende noteredes: 1 Krossfjorden (JC), 1 Hoelhalvøya (NB m.fl.), 2 Woodfjorden, 1 Andøya (øremærket), 1 Monacobreen, 1 Alkefjelllets gletscher (KSM), 1 Lågøya, 13 Phippsøya (heraf 1 hun med årsunge, hvor ungen to dage efter blev ædt af en anden bjørn), 6 Pakisen (heraf en hunbjørn med to årsunger, og en hunbjørn med en ca. toethalvt år gammel unge), 11 Duvefjorden (heraf 6 Adlersparrefjord, hvor en mor med årsunge efter sig sås jage en ringsæl, dog uden gevinst), 3 Storøya, 1 Torellneset (OE-guider), 10 Freemanssundet (heraf 9 på Barentsøya og 1 på Edgeøya, PLY & NB), 1 Andréetangen (Edgeøya), 3 Brepollen (Hornsund; hun m/ satelitsender og 2 årsunger) og 1 Burgerbukta.

Samme dag som vi var ved Storøya, måtte guiderne på båden Polar Star med 90 gæster på land, omkring seks timer tidligere skyde en han-bjørn, der ikke lod sig skræmme af hverken signalpistoler eller skræmmeskud. Bjørnen, der var mærket og blev skudt på 5 meters afstand, var mindst 20 år gammel, vejede kun 240 kilo og var formentlig desperat sulten. Den ene af de tre bjørne, vi så på Storøya, var tydeligvis også udmagret (se billede nedenfor). Manglen på hav- og fjordis har – selvom bjørne kan undvære føde meget længe – givetvis konsekvenser for nogle af bjørnene, og nok især for deres ynglesucces.

Om det er begyndelsen til en katastrofe for isbjørnene ved ingen endnu. DMI (www.dmi.dk/dmi/meget_lidt_is_i_arktisk.html) beretter, at udbredelsen af havis i arktis om sommeren er faldet med 25% siden 1979 (hvor satellit-overvågning af isen startede), og at udbredelsen i sommeren 2006 var den hidtil mindste i denne periode. Interessant nok ved man, at en tilsvarende varm periode fandt sted i 1940'erne (hvilket er grunden til, at vi nok var det første skib i Duvefjorden siden Anden Verdenskrig), og det overlevede bjørnene jo. Men de mest pessimistiske modeller forudsiger, at det arktiske område bliver stort set isfrit om sommeren henmod slutningen af dette århundrede pga. global opvarmning – og hvis det bliver tilfældet, overlever isbjørnen næppe.

Isbjørn i vigør, pakisen, middag, 29. juli.

Udmagret isbjørn, Storøya, aften, 31. juli.

Svalbard-rensdyr – *Rangifer tarandus platyrhynchus*

Op til 6 Longyearbyen, 4 Blomstrandhalvøya, 5 Liefdefjorden, 1 Lågøya, 1 Platen Halvøya, 14 Freemansundet på Edgeøya-siden.

Ringsæl – *Pusa hispida*

I alt 34 noteret. 1 Fuglesongen, 25 pakisen, 5 Duvefjorden, 1 Bråsvellbreen, 2 Brepoll, Hornsund.

Spættet sæl – *Phoca vitulina*

1 Krossfjorden.

Remmesæl – *Erignathus barbatus*

I alt 22 noteret. 7 14. Julibreen og Lilliehöökreen, 1 Monacobreen, 8 Pakisen, 3 Duvefjorden, 2 Bråsvellbreen, 1 Brepollen, Hornsund.

Grønlandssæl – *Pagophoca groenlandica*

1 Pakisen og 3 Duvefjorden.

Klapmyds – *Cystophora cristata*

1 ud for Prins Karls Forland sås af en håndfuld heldige.

Hvalros – *Odobenus rosmarus*

70 Moffen, 70 Lågøya (heraf 1 kalv), 82 (heraf 5 kalve) flest Storøya og enkelte Kvittøya, 15 Kapp Lee, 200 Andréetangen. I alt noteret 437 dyr.

Sæl sp.

Flere noteret. Flest i pakisen med 30 dyr.

Vågehval – *Balaenoptera acutorostrata*

2 Moffen-Andøya, 1 Andøya.

Hvidhval – *Delphinapterus leucas*

3 flokke sås: en på ca. 37 i Duvefjorden (heraf 7 kalve), en på ca. 20 i Freemansundet (heraf 7 kalve), og en på ca. 20 i Adventsfjorden.

I alt 11 pattedyrarter

Floraliste fra Svalbardturen, 24. juli til 4. august 06.

Totalliste (af det vi nåede at bestemme). Der er med sikkerhed overset meget, især inden for græsser, siv og halvgræsser. Mosser og svampe har vi desværre heller ikke med. Denne liste er bekræftet af Hans, Jens og Karin.

Ager-Padderok, *Equisetum arvense*

Otteradet Ulvefod, *Huperzia selago*

Bægerbregne, *Cystopteris (fragilis ssp. dickieana ?; fra klippevæggen ved Krossfjorden)*

Polar-Pil, *Salix polaris*

Net-Pil, *Salix reticulata*

Topspirende Slangeurt, *Bistorta vivipara*

Fjeldsyre, *Oxyria digyna*

Sne-Firling, *Sagina nivalis*

Arktisk Hønsetarm, *Cerastium arcticum*

Stilk-Fladstjerne, *Stellaria longipes*

Vahls Pragtstjerne, *Silene involucrata*

Arktisk Lygte-Pragtstjerne, *Silene uralensis*

Tue-Limurt, *Silene acaulis*

Dværg-Ranunkel, *Ranunculus pygmaeus*

Fodfliget Ranunkel, *Ranunculus arcticus*

Svalbard-Valmue, *Papaver dahlianum ssp. polare*

Grønlandsk Kokleare, *Cochlearia groenlandica*

Alpe-Draba, *Draba alpina*

Sne-Draba, *Draba nivalis*

Purpur-Stenbræk, *Saxifraga oppositifolia*

Tue-Stenbræk, *Saxifraga cespitosa*

Svalbard-Valmue, Vibebukta, 1. august.

Knop-Stenbræk, *Saxifraga cernua*
Rank Stenbræk, *Saxifraga hieraciifolia*
Sne-Stenbræk, *Saxifraga nivalis*
Bæk-Stenbræk, *Saxifraga rivularis*
Sol-Stenbræk, *Saxifraga aizoides*
Edderkop-Stenbræk, *Saxifraga flagellaris* ssp. *platysepala*
Gul Stenbræk, *Saxifraga hirculus*
Polar-Stenbræk, *Saxifraga hyperborea*
Gryn-Stenbræk, *Saxifraga foliolosa*
Dværg-Milturt, *Chrysosplenium tetrandrum*
Polar-Potentil, *Potentilla robinsiana* ssp. *hyparctica*
Kirtel-Fjeldsimmer, *Dryas octopetala*
Kantlyng, *Cassiope tetragona*
Lodden Troldurt, *Pedicularis hirsuta*
Svalbard-Troldurt, *Pedicularis dasyantha?*
Sort Bakkestjerne, *Erigeron humilis*
Mælkebøtte, *Taraxacum* sp.
Varde-Frytle, *Luzula arcuata* ssp. *confusa*
Bue-Star, *Carex fuliginosa* ssp. *misandra*
Polar-Rævehale, *Alopecurus borealis*
Polar-Kæruld, *Eriophorum scheuchzeri*
Topspirende Rapgræs, *Poa pratensis* ssp. *colpodea*
Fjeld-Guldhavre, *Trisetum spicatum*
Topspirende Svingel, *Festuca vivipara*
Fjeld-Bunke, *Deschampsia alpina*

Tue-Limurt, Blomstrandhalvøya, 26. juli.

Hele Svalbard II holdet, Ækongen, formiddag, 2. august.

